מכון שיטים
ארכיון החגים הקיבוצי

מערך לכיתה ב'

משנכנס אדר מרבין בשמחה

תמצית המערך: השמחה בפורים, והשמחה ובכלל.

- הקשר בין השמחה לחג הפורים.
- כיצד מסייעת השמחה להתמודדות עם מצבים בחיי היום-יום, וכיצד ניתן לאמץ גישה חיובית ואופטימית.

מדוע משנכנס אדר מרבין בשמחה?

- היכן מופיעה השמחה במגילת אסתר ועל מה אנחנו שמחים? (קריאת פסוקים מהמגילה)
- איך יוצרים שמחה? הכרות עם מצוות החג ותרומתן לשמחה.

"הלילה יש לשמוח"

- השמחה כדרך להתמודדות עם מצבים במציאות.
- בחינת ביטויי שמחה מופיעים מה ערכה של השמחה.

השמחה שלי

- בחינת מצבים ביום-יום בהם השמחה עוזרת להתמודדות, וכיצד אנו יכולים להגביר את השמחה אצלנו ובקרב חברינו.

תעודת זהות פורים

מועד: י"ד אדר (י"ד-ט"ו בערים עם חומה)

סיבת החג/ אירוע: הצלת היהודים בידי אסתר ומרדכי בממלכת אחשוורוש מכוונת המן להשמידם.

דמויות: אסתר המלכה, מרדכי היהודי, המלך אחשוורוש, המן הרשע.

מצוות החג: מקרא מגילה, משתה – סעודה, משלוח מנות איש לרעהו, מתנות לאביונים.

מנהגים: להתחפש, תהלוכת תחפושות- עדלאידע, להרעיש ברעשנים בעת הזכרת שם המן, הכנת ואכילת אזני המן, פורים-שפיל הצגה קומית.

מדוע משנכנס אדר מרבין בשמחה?

<u>מהלך השיעור</u>

1. שאלה: מדוע משנכנס אדר מרבין בשמחה? מה משמח בחג פורים?
2. סמנו (כל תלמיד בדף משלו) את המילה "שמחה" במשפטים הבאים, או מילים נרדפות לשמחה, דוגמת צהלה, ששון.

(טו) וּמָרְדֳּכַי יָצָא מִלִּפְנֵי הַמֶּלֶךְ בִּלְבוּשׁ מַלְכוּת תְּכֵלֶת וָחוּר וַעֲטֶרֶת זָהָב גְּדוֹלָה וְתַכְרִיךְ בּוּץ וְאַרְגָּמָן וְהָעִיר שׁוּשָׁן צָהֲלָה וְשָׂמֵחָה׃

(טז) לַיְּהוּדִים הָיְתָה אוֹרָה וְשִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן וִיקָר׃

(יז) וּבְכָל מְדִינָה וּמְדִינָה וּבְכָל עִיר וָעִיר מְקוֹם אֲשֶׁר דְּבַר הַמֶּלֶךְ וְדָתוֹ מַגִּיעַ שִׂמְחָה וְשָׂשׂוֹן לַיְּהוּדִים מִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב...׃

<u>פרושי מילים</u>: חור - סוג בד משובח, עטרת – זר/ כתר, תכריך - לבוש עוטף, בוץ - אריג עדין, צהלה - שמחה, אורה - אור שמחה, יקר - טוב, דתו - החוק שלו, משתה - מסיבה סעודה חגיגית עם שתייה.

(יז) בְּיוֹם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְנוֹחַ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וְעָשָׂה אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה׃

(יח) וְהַיְּהוּדִיים {וְהַיְּהוּדִים} אֲשֶׁר בְּשׁוּשָׁן נִקְהֲלוּ בִּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר בּוֹ וּבְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ וְנוֹחַ בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ וְעָשָׂה אֹתוֹ יוֹם מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה׃ (יט) עַל כֵּן הַיְּהוּדִים הַפְּרָוִזִים {הַפְּרָזִים} הַיּשְׁבִים בְּעָרֵי הַפְּרָזוֹת עֹשִׂים אֶת יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר שִׂמְחָה וּמִשְׁתֶּה וְיוֹם טוֹב וּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ׃

<u>פירושי מילים</u>: נקהלו - התאספו והתארגנו למלחמה, פרוזים - גרים בערים ללא חומה.

(כא) לְקַיֵּם עֲלֵיהֶם לִהְיוֹת עֹשִׂים אֶת יוֹם אַרְבָּעָה עָשָׂר לְחֹדֶשׁ אֲדָר וְאֶת יוֹם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בּוֹ בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה׃ (כב) כַּיָּמִים אֲשֶׁר נָחוּ בָהֶם הַיְּהוּדִים מֵאוֹיְבֵיהֶם וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹת אוֹתָם יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה וּמִשְׁלוֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים׃

<u>פירושי מילים</u>: לקיים עליהם - לקיים את המנהג, יגון - עצב, אבל - עצב על מוות/ פגיעה, אביונים - עניים.

<u>שאלות</u>:

3. אילו מילים נרדפות לשמחה מצאתם בקטעים? (צהלה, אורה, ששון)
4. כמה פעמים מופיעה המילה שמחה ומילים נרדפות לה בקטעים? מה אנו לומדים מהחזרה על המילה שמחה?

5. לפי הקטעים (ומה שאנחנו יודעים על סיפור המגילה) על מה שמחים היהודים?
6. איך מבטאים את השמחה? מה עושים?
7. אילו סיבות לשמחה אתם מכירים בחגים? וביום-יום?

מכון שיטים
ארכיון החגים הקיבוצי

מצוות החג והשמחה

מהלך השיעור:

- נסביר: ראינו שהיבט מרכזי בחג ובסיפור המגילה הוא השמחה. כיצד אתם שמחים או משמחים אחרים? למשל, ביום-הולדת או מסיבה, מה עושים כדי לשמוח? (אוכל, שירה, מתנות)

בצורה דומה, אנו מצווים לעשות בחג כדי להגדיל את השמחה.

- נשאל: מה הן 4 מצוות החג? ארבעת המ״מים? (מקרא מגילה, משתה, משלוח מנות, מתנות לאביונים)
- נסביר: חז״ל מונים ארבע מצוות החלות בפורים:
  - קריאת מגילת אסתר בליל החג ובבוקרו, כחלק מפרסום הנס, והודיה על ההצלה. גם נשים מחויבות בקריאת המגילה (למרות שהיא נמנית בין מצוות עשה שהזמן גרמן משום שגם הן ניצלו בנס הפורים, או משום שעיקר הנס, למעשה, נעשה על ידי אישה).
  - סעודת פורים - משתה ושמחה. כנאמר במגילה, ימי פורים נקבעו להיות ״ימי משתה ושמחה״. בתלמוד (מסכת מגילה) נקבע שבפורים חייב אדם לאכול סעודה ביומו של החג ולשתות בה יין; נקבע כי על אדם להשתכר ״עד דלא ידע בין ׳ארור המן׳ ל׳ברוך מרדכי׳״. דעות שונות הושמעו בשאלת מידת חיוב ההשתכרות, ויש אף פוסקים אשר סברו כי מצווה זו נדחתה מהלכה. יש הטוענים שהמצווה בתוקף אך אין צורך להגיע לשכרות מלאה אלא מספיק להתבסם עד להגעה לשינה ובעת שנתו אין האדם מבחין בין ארור המן לברוך מרדכי (המאירי).
  - משלוח מנות איש לרעהו. מלשון הכתוב במגילת אסתר, ״משלוח מנות איש לרעהו״ - כאשר המילה ״מנות״ בלשון רבים, והמילה ״רעהו״ בלשון יחיד, הסיקו חז״ל שעל כל אדם לשלוח לפחות שתי מנות, לפחות לאיש אחד.
  - מתנות לאביונים. לפי ההלכה יש לתת לשני אביונים, שתי מתנות, או סכום כסף שאפשר לקנות בו דברי מאכל זמינים. הרמב״ם מציין כי ״מוטב לאדם להרבות במתנות לאביונים מלהרבות בסעודתו״.
- נשאל: מה הקשר בין מצוות החג לבין שמחה? כיצד מרבות המצוות את השמחה? (ראו נספח למורה)

  קריאת מגילה – מזכירה את ההצלה, ואת סיבת החג.

  משתה - סעודה – תענוג האכילה והשתייה, סעודה בצוותא.

  משלוח מנות – לשמח חברים במתנות.

  מתנות לאביונים – לאפשר שמחה לעניים, ולשמוח בנתינה.

"הלילה יש לשמוח" – שמחה כדרך התמודדות

קראו את השירים ומיינו את המילים המסומנות לשתי קטגוריות: מילים הקשורות בשמחה ומילים שהפוכות משמחה.

שיר שמח

מילים: יעקב אורלנד

לחן: מרדכי זעירא

אִם גַּם רֹאשֵׁנוּ שָׂח
וְעֶצֶב סוֹבְבָנוּ –
הָבָה וְנִתְלַקַּח
מִן **הַשִּׂמְחָה** שֶׁבָּנוּ.

הַי, הַי,
הָבָה וְנִתְמַלֵּא
שִׂמְחָה, שִׂמְחָה כְּמִלֹּא הָעַיִן,
הַי, הַי,
שִׂירוּ עֲלֵה, עֲלֵה
עֲלֵה וּבְעַר הַיַּיִן!
עֲלֵה וּבְעַר הַיַּיִן!
הַי, הַי...

עֲלֵה וּבְעַר כָּאֵשׁ
וְהַדְלִיקֵנוּ כֹּחַ!
אֲבוֹי **לַמִּתְיָאֵשׁ**,
הַלַּיְלָה יֵשׁ לִשְׂמֹחַ!

הַי, הַי,
הַלַּיְלָה יִגָּאֵל
כָּל מִי, כָּל מִי שֶׁנִּשְׁמָה בּוֹ,
הַי, הַי,
כָּל אִישׁ בְּיִשְׂרָאֵל -
נִיצוֹץ שֶׁל **נֶחָמָה** בּוֹ!
נִיצוֹץ שֶׁל נֶחָמָה בּוֹ!
הַי, הַי...

<u>פירושי מילים</u>

שח – התכופף

סובבנו – מסביבנו

יגאל – ינצל

תן כתף

מילים: אביגדור המאירי

לחן: מרדכי זעירא

תֵּן כָּתֵף, עֲצֹם אֶת הָעֵינַיִם,
פּוּרִים לָנוּ נִשְׁכַּח אֶת הַכֹּל.
יֵשׁ לְךָ **כְּאֵב**, רָמְסֵהוּ בָּרַגְלַיִם,
פְּתַח אֶת פִּיךָ **וְשִׁירָה בְּקוֹל**:

אָהָא! אָהָא! כֻּלָּנוּ נִשְׁתַּגַּע
נִרְאֶה, נִחְיֶה, עַל אַף כָּל **הַתְּלָאוֹת**.
אָהָא! אָהָא! חֻפְצֵנוּ נִבְצַע
נִחְיֶה, נִרְאֶה **נִסִּים וְנִפְלָאוֹת**.

<u>פירושי מילים</u>

רמסהו – דרוך עליו הרוס אותו

חפצנו – מה שאנחנו רוצים, חפצים

נבצע – נעשה

על אף – למרות אפילו ע

שאלות:

1. אילו מילים קשורות לשמחה ואילו קשורות לעצב ולקושי? מה יש יותר?
2. מתוך המילים שמתארות קושי, מה אנו יודעים על המצב של האנשים בשירים?
3. במה דומים שני השירים?
4. איך יצאו האנשים מהמצב הקשה? מה יעזור להם?
5. מה זה אומר "פורים לנו שכח את הכול"? איך פורים יעזור לשכוח? מה כדאי לשכוח ואיך זה עוזר?
6. מה זה אומר "אבוי למתייאש"? למה לא טוב להתייאש? איך השמחה והשירה יכולה לעזור לא להתייאש?
7. האם שמחה או צחוק יכולים לעזור במצבים של קושי? נסו לחשוב על דוגמאות מהחיים שלכם למצב כזה.

סיכום

שמחה היא רגש שאנו מרגישים כשקורים דברים טובים, מצחיקים ועליזים. בחודש אדר אנו אמורים, על פי המסורת, לשמוח. זה קצת מוזר, כי איך אפשר לתכנן שמחה? גם במסורת וגם בחיי היום-יום אנו רואים שאפשר לעודד שמחה ולחזק אותה. אם אנחנו עושים דברים משמחים כמו לשיר לרקוד להתחפש לתת מתנות. זה מה שאנחנו עושים בפורים, ואנחנו יכולים לעשות גם בימים אחרים.

מכון שיטים
ארכיון החגים הקיבוצי

שמחה בחיי היום-יום

<u>מהלך השיעור</u>:

1. פתיחה: בפעילות הקודמת ראינו שהשמחה, יכולה להיות דרך להתמודדות עם קושי – ע"י מנוחה קצרה מהדברים הקשים שאנו מתמודדים עימם, הפוגה והפסקה שנותנת כוח להמשיך, או ע"י עידוד ההסתכלות החיובית, כדי שלא נתייאש מהקשיים. בפעילות זו ננסה למצוא מקרים והזדמנויות בהן ניתן להיעזר בשמחה בחיים שלנו, ואיך עושים את זה.
2. <u>התמודדות עם מצבים – עבודה בקבוצות</u> – מחלקים את הכיתה לקבוצות. כל קבוצה מקבלת תיאור מקרה, וצריכה לחשוב איך יכולה השמחה לעזור, ואיך מגבירים שמחה של עצמנו, או של הזולת?

שירה, חברה שלכם קצת עצובה כי אימא שלה נסעה לכמה שבועות לביקור משפחתי בחוץ לארץ והיא מתגעגעת לאימה. איך תשמחו את שירה? * מה תעשו ומה תציעו לה לעשות כדי להפיג את הגעגועים? * מה תעשו כדי לעזור לשירה לראות את הצד החיובי (הטוב) במצב?

גיל, חברכם לא הצליח במטלה שהמורה נתנה בכיתה, בקרוב יהיה מבחן והוא כמעט מיואש מיכולתו להצליח במבחן. * איך תשמחו את גיל? * איך תשכנעו אותו לא להתייאש ולהמשיך לנסות?

בניתם דגם יפה לשיעור מדעים. אחיכם הקטן, הפיל אותו בטעות ושבר אותו. אתם יודעים שזה היה ללא כוונה, אבל אתם כועסים, נשאר לכם זמן קצר לתקן, ואתם לא בטוחים שתספיקו. * איך תתגברו על הכעס? * מה ישמח אתכם? * מה יעזור לכם להתרכז בתיקון ולא בכעס ובאכזבה?

לאימא יש יום-הולדת, בדיוק כשאבא יצא למילואים. אתם יודעים שאימא מאוכזבת שלא תוכל לחגוג עם אבא את יום-הולדתה, והיא גם דואגת לאבא. * מה תעשו כדי לעודד את אימא ולשמח אותה? * איך תסיחו את דעתה שלא תדאג?

3. כל קבוצה מציגה בדיבור או בהמחזה את הצעותיה.
   - אילו דברים משותפים לכל הקבוצות? מה אנחנו יכולים לעשות כדי להיעזר בשמחה בחיי היום-יום?
   - כיצד אנו מושפעים כאשר אנחנו משמחים מישהו אחר?

- אפשר לקרוא את השיר 'עיגולי שמחה' של דסי רבינוביץ' או הסבר על ליצנים רפואיים ולהסביר כיצד צחוק ושמחה יכולים לעזור להתמודד עם מצבים קשים.

<u>עיגולי שמחה/ דסי רבינובץ'</u>

לכל אדם יש עיגול בלב, עיגול השמחה.
לפעמים העיגול קטן אך הוא יכול לגדול ולגדול ולגדול...
כאשר עיגול השמחה גדול,
הוא שולח עיגולים קטנים למקומות נסתרים בגוף,
מקומות שלפעמים כואבים.
ככל שיש יותר עיגולים קטנים, פחות מקומות כואבים.
יש אנשים שעיגול השמחה שלהם קטן, ולנו יש תפקיד-
לעזור לו לגדול!
ודאי שואלים אתם "איך?"
כל אחד מאיתנו חושב על דרך:
אפשר להביא לו סוכריה,
לתת לו פרח,
לשיר לו שיר,
לצייר לו ציור,
או אפילו לומר לו: בוקר טוב, מה שלומך היום?

והכי חשוב לעשות את זה בכייף,
בשמחה, מכל הלב.
שתזכו תמיד לעשות הרבה עיגולי שמחה לאחרים
ובזכות שתגדילו עיגולי שמחה של אחרים-
גם העיגול שלכם יגדל

<u>ליצנות רפואית</u> (מתוך ויקיפדיה)

ליצנות רפואית הוא תחום ברפואה בבתי החולים ובמרכזים הרפואיים שנעשה על ידי ליצנים מיוחדים הנקראים "ליצנים רפואיים", ובו נעשה שימוש בכוחו המרפא של ההומור לצורך שיפור באיכות חייהם, בתפקודם ובמצבם של חולים.

ליצנים רפואיים מקצועיים החלו לעבוד בבתי חולים בעיר ניו יורק בשנת 1986 במסגרת תוכנית שנקראה "יחידת הליצנות הרפואית של קרקס התפוח הגדול", שהוקמה על ידי מייקל כריסטנסן. כריסטנסן טבע את המשפט: "אם החולים לא יגיעו לקרקס, הקרקס יגיע אליהם". כיום פועלים ליצנים רפואיים באוסטרליה, ארצות הברית, קנדה, ישראל ובכל רחבי אירופה.

הליצנים הרפואיים דואגים לצרכים הנפשיים והחברתיים של החולים המאושפזים. הם מסיחים את דעת החולים במהלך תהליכים כואבים ומפחידים, ועוזרים להם להסתגל לשגרת בית החולים. <u>אווירת הכיף והצחוק עוזרת להשכיח מן החולים לרגע את מחלתם ולהפיג את המתח בו הם מצויים</u>. הליצנים הרפואיים משתמשים בכישוריהם כגון: קסמים, פיסול בלונים, סיפור סיפורים ועוד, על מנת לספק לילדים מנות כיף שתעזורנה להם להתמודד עם הרגשות הרבים שהם עלולים לחוות בזמן השהיה בבית החולים - פחד, דאגה, בדידות ושיעמום.

<u>הכוח המרפא של ההומור והצחוק הוכח במספר מחקרים כמסייע להרפיה, מפחית כאב</u> באמצעות ייצור אנדורפין, <u>מסייע למערכת החיסון</u> על ידי הגדלת מספר תאי הלימפוציט T והפחתת הנסיוב קורטיזול בדם, <u>עוזר לעידוד השקפה חיובית והתמודדות עם מצבים קשים</u>. בנוסף הוכח כי ההומור מגביר את סיכויי העמידה בתהליכים רפואיים שונים ומאיץ את

סיכום

ראינו ששמחה קשורה מאוד לחג הפורים. הרבה ממצוות החג מכוונות להגביר את השמחה אצלנו ואצל הסביבה. השמחה היא דרך התמודדות לא רק בחג. אנחנו יכולים להסתכל בצורה שמחה וחיובית (אופטימית) גם על דברים קשים שקורים לנו, ובעיקר לשמח את מי שסביבנו כשקשה לו.

מכון שיטים | קיבוץ בית השיטה 1080100 | טלפון 04-6536344 | פקס 04-6532683 | דוא"ל machon@chagim.org.il | ע"ר 58-0459212 | פייסבוק מכון שיטים

נספח למורה

בפורים מצווה לשמוח וכל דאגה לשכוח

<u>שמחת פורים</u>

מצוות השמחה היא המכנה המשותף לכל מצוות פורים. השמחה היא המוטיב הבולט ביותר בפרקים האחרונים של המגילה (ח׳-ט). כל מצות חג הפורים נועדו ליצור ולטפח את השמחה.
מצוות פורים – מקרא מגילה, משתה ושמחה (סעודה), משלוח מנות איש לרעהו, מתנות לאביונים.

<u>מקרא מגילה</u>

המצווה החשובה ביותר בפורים היא מצוות הקריאה במגילה, והכל חייבים לשמוע את קריאת המגילה - גברים ונשים. את המגילה קוראים פעמיים: בליל פורים ולמחרת היום. חוזרים על קריאת המגילה ביום, מפני שבכל פעם שמוזכר במגילה קיום החג לדורות מדובר בימים: ״והימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור״ (אסתר ט, פסוק כח). בפורים אין אומרים הלל, מפני שקריאת המגילה נחשבת כהלל.

<u>משתה ושמחה (סעודה)</u>

מטרת הסעודה והמשתה היא לגרום עונג לגוף, מצווה מעין זו לא נמצאת בחגים אחרים. אחד הפרושים שניתן לכך הוא: גזרות המן באו להשמיד את העם השמדת גוף (להבדיל מחג החנוכה, שם באו הגזרות להשמיד את העם השמדת רוח). כדי לבטל את רוע הגזרה היהודים צמו ועינו את נפשם. ״ובכל מדינה ומדינה מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע אבל גדול ליהודים וצום ובכי ומספד שק ואפר יוצע לרבים״. (אסתר ד פסוק 3). כשניצלו היהודים חגגו את המאורע דווקא בסעודה ובמשתה, שהם ההפך מצום ועינוי הנפש.

<u>משלוח מנות</u>

מטרת מצווה זו היא לטפח הדדיות בשמחה: מקבל המשלוח שמח במנתו ובעובדה שזכרו אותו, והשולח שמח שהוא גורם שמחה לחברו. בעניין משלוח המנות חשוב לעמוד על הנקודות הבאות:

- כשמדובר במשלוח מנות, הכוונה למשלוח שתי מנות לאיש אחד. הרמב״ם פוסק: בכל מקום שהתורה מדברת ברבים ואינה מציינת מספר, הכוונה לפחות לשניים. במקרה שלנו ״מנות״ - לפחות שתיים. מהביטוי ״איש לרעהו״ לומדים כי כדי לצאת ידי חובת משלוח מנות, חייב אדם לשלוח לפחות שתי מנות לאיש אחד.
- המנות צריכות להיות מתוקנות לאכילה. ע״פ פסיקתו של הרמב״ם משתמע שהאדם חייב לשלוח רעהו מנות מתוקנות לסעודה, אשר אין צורך בהתקנתן (כלומר שלא ישלח חומר גלם כמו קמח, סוכר ותבלינים).
- אדם שאין ידו משגת להכין משלוח מנות, יכול להסתפק בהחלפת מנות עם חברו. מסיפורים נוספים בגמרא ניתן ללמוד כי במשלוח המנות שולחים מאכלים משובחים שאינם עולים על השולחן בימי החול. ייתכן שהרמב״ם הבין כי לא כל אחד משגת ידו לערוך סעודת פורים נאה ולשלוח משלוח מנות, ומשום כך נכרכו שתי המצוות יחדיו והחליפו את סעודותיהם. מצוות משלוח המנות חלה על כל אדם מישראל, ואפילו הוא עני.

המצוות משלוח מנות ומתנות לאביונים, מחייבות כל אדם מישראל, איש ואישה, ואפילו אם הם עצמם עניים ומקבלי צדקה.

<u>מתנות לאביונים</u>

מטרת מצווה זו היא שהשמחה תקיף את כל שדרות העם – גם את אלה שהיו עלולים להיות מנועים ממנה בגלל מצבם הכלכלי .

<u>סדר המצוות</u>

סדר המצוות כתוב בפסוק הבא: "כַּיָּמִים, אֲשֶׁר-נָחוּ בָהֶם הַיְּהוּדִים מֵאוֹיְבֵיהֶם, וְהַחֹדֶשׁ אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לָהֶם מִיָּגוֹן לְשִׂמְחָה, וּמֵאֵבֶל לְיוֹם טוֹב; לַעֲשׂוֹת אוֹתָם, יְמֵי מִשְׁתֶּה וְשִׂמְחָה, וּמִשְׁלֹחַ מָנוֹת אִישׁ לְרֵעֵהוּ, וּמַתָּנוֹת לָאֶבְיוֹנִים." (אסתר ט פסוק כב).

ניתן להבחין כי הפעילות בחג מתחילה בבית – "משתה ושמחה", ממשיכה אל החברים - "ומשלוח מנות איש לרעהו", שהם מקורביו של מקיים המצווה, ולבסוף מופנית לאביונים – "ומתנות לאביונים" שהם מחוץ לביתו או לחוגו של בעל השמחה. כך תגיע השמחה כמעט אל כל האנשים ותהיה שלמה ככל האפשר.

לקוח מתוך: שמחת פורים, מדריך למורה, האגף לתכנון ולפיתוח תכניות לימודים

שושנת יעקב

מילים: מן המקורות
לחן: ידידיה אדמון

שׁוֹשַׁנַּת יַעֲקֹב
צָהֳלָה וְשָׂמֵחָה
בְּרָאוֹתָם יַחַד
תִּכְלֶת מָרְדְּכַי.

תְּשׁוּעָתָם
הָיִיתָ לָנֶצַח,
תִּקְוָתָם
בְּכָל דּוֹר וָדוֹר.
בָּרוּךְ מָרְדְּכַי הַיְּהוּדִי.

שיר המסכות

מילים: לוין קיפניס
לחן: נחום נרדי

זָקָן אָרֹךְ לִי עַד בִּרְכַּיִם
שָׂפָם אָרֹךְ לִי אַמָּתַיִם

הֲיֵשׁ צוֹהֶלֶת וּשְׂמֵחָה
כָּמוֹנִי מַסֵּכָה חָה חָה?
הֲיֵשׁ צוֹהֶלֶת וּשְׂמֵחָה
כָּמוֹנִי מַסֵּכָה?

קַרְנַיִם לִי קַרְנֵי הַתַּיִשׁ
שִׁנַּיִם לִי שִׁנֵּי הַלַּיִשׁ

הֲיֵשׁ צוֹהֶלֶת וּשְׂמֵחָה...

מִלְּפָנַי צַמָּה עִם סֶרֶט
מֵאָחוֹרַי זָנָב תִּפְאֶרֶת

הֲיֵשׁ צוֹהֶלֶת וּשְׂמֵחָה...